

HISTORIA –
FUNDAMENTY
WSPÓŁCZESNOŚCI

ELŻBIETA
PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do historii dla szkoły podstawowej. Zakres podstawowy

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Strona redakcyjna

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Witkowska

Recenzja merytoryczna – dr Danuta Koper

Agnieszka Szawan-Paras

Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak

dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Początki władzy komunistów w Polsce 1944-1948

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji

klasa 4/45 minut

Cele

Po lekcji uczeń:

- opisuje straty demograficzne, gospodarcze i kulturowe po II wojnie światowej
- porównuje obszar państwa polskiego przed i po II wojnie światowej
- charakteryzuje okoliczności i etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów
- omawia działalność opozycji legalnej oraz podziemia antykomunistycznego, w tym: Narodowych Sił Zbrojnych (NSZ), Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość (WiN), Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW)
- doskonalą umiejętność pracy w grupie, uczenia się, kompetencje cyfrowe.

Metody/Techniki/Formy pracy

lekcja odwrócona

Środki dydaktyczne

- <https://edpuzzle.com/media/5d0e48fb45e7084083487ade> (9 maja)
- <https://edpuzzle.com/media/5d0e4f927dda90407d2bdbb3> (żołnierze wyklęci)
- <http://www.polska1918-89.pl/poczatki-komunistycznego-rezimu,227.html>
- podręcznik

Opis przebiegu zajęć/lekcji

Na dwa tygodnie przed planowanymi zajęciami nauczyciel dzieli klasę na grupy i przydziela zadania.

Grupa I

Przygotujcie wystąpienie, w którym przedstawicie straty poniesione przez Polskę w II wojnie światowej i zmiany terytorialne oraz demograficzne w Polsce w latach 1945-1947. Wykorzystajcie informacje z podręcznika oraz strony <http://www.polska1918-89.pl/poczatki-komunistycznego-rezimu,227.html>

Uwzględnijcie liczbę ofiar, zniszczenia majątku narodowego, zmiany granic, wysiedlanie ludności niemieckiej, przesiedlenia na ziemie odzyskane, w tym akcję „Wisła”.

Grupa II

Przygotujcie wystąpienie, w którym przedstawicie proces umacniania się władzy komunistów w Polsce w latach 1944-1947. Wykorzystajcie informacje z podręcznika oraz strony <http://www.polska1918-89.pl/poczatki-komunistycznego-rezimu,227.html> oraz film <https://edpuzzle.com/media/5d0e48fb45e7084083487ade>. Uwzględnijcie powstanie PKWN, postanowienia konferencji jałtańskiej w sprawie polskiej, referendum ludowe i wybory 1947.

Grupa III

Przygotujcie wystąpienie, w którym przedstawicie zwalczanie opozycji przez komunistów w latach 1944-1947. Wykorzystajcie informacje z podręcznika, strony <http://www.polska1918-89.pl/poczatki-komunistycznego-rezimu,227.html> oraz film na <https://edpuzzle.com/media/5d0e4f927dda90407d2bdbb3>. Uwzględnijcie stosunek władz do AK i organizacji poakowskich, proces szesnastu, represje wobec PSL.

Podczas lekcji uczniowie prezentują efekty swojej pracy. Czas na przedstawienie to maksymalnie 10 minut. Po prezentacjach nauczyciel ewentualnie uzupełnia informacje podane przez uczniów oraz inicjuje dyskusję: Jakie postawy wobec nowej rzeczywistości powojennej oceniacie jako właściwe – walkę z nową okupacją czy próby przystosowania się do niej. Dyskusję poprzedza wstęp odwołujący się do postawy S. Mikołajczyka, który próbował funkcjonować w nowej rzeczywistości politycznej oraz „żołnierzy niezłomnych”, którzy podjęli walkę z sowiecką okupacją.

Komentarz metodyczny

Zadania należy przydzielić zgodnie z potrzebami uczniów – najłatwiejsze jest zadanie dla grupy I – przeznaczone dla uczniów z SPE, którzy z różnych przyczyn mają trudności dydaktyczne. Grupy powinny liczyć 3-4 osoby. Ocena przygotowanych wystąpień powinna być zgodna ze stałymi, znanymi uczniom zasadami oceniania projektów uczniowskich. Ważnym elementem są przygotowane metodycznie filmy, które zawierają pytania ukierunkowujące proces samokształcenia się uczniów.